

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання Засновникам сучасної держави Україна - народним депутатам та уточнення окремих норм», внесеного народними депутатами України Лозинським Р.М., В'ятровичем В.М. та Бондар Г.В. (реєстр. № 16041-2 від 21.09.2026)

Комітет на засіданні 09 жовтня 2026 року (протокол № 275) розглянув, згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 22 вересня 2026 року (електронна картка документа (2344754), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання Засновникам сучасної держави Україна - народним депутатам та уточнення окремих норм», внесений народними депутатами України Лозинським Р.М., В'ятровичем В.М. та Бондар Г.В. (реєстр. № 16041-2 від 21.09.2026).

Проект Закону (реєстр. № 16041-2) є альтернативним до внесеного Кабінетом Міністрів України проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання» (реєстр. № 16041 від 04.09.2026).

На відміну від першого законопроекту (реєстр. № 16041), внесеного Кабінетом Міністрів України, положення якого передбачають уточнення порядку призначення, розрахунку виплати Засновнику сучасної держави Україна – народному депутату (далі – Засновник) щомісячного довічного грошового утримання замість пенсії або замість щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці, альтернативним законопроектом (реєстр. № 16041-2) запропоновано:

викласти в новій редакції частину другу статті 2 Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» (доповнити перелік обставин, за яких народному депутату України не може бути присвоєно статус Засновника або його може бути позбавлено такого статусу);

доповнити статтю 2 Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» новою частиною шостою щодо обов'язку Голови Верховної Ради України та Комісії з розгляду питань щодо надання та позбавлення статусу Засновника сучасної держави Україна – народного депутата невідкладно вживати заходів з позбавлення статусу Засновника (за умови встановлення певних фактів);

доповнити частину першу статті 3 Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» положеннями щодо особливостей проведення засідань Комісії з розгляду питань щодо надання та позбавлення статусу Засновника сучасної держави Україна – народного депутата (порядку проведення голосувань на засіданнях Комісії, оформлення результатів засідання Комісії, оприлюднення інформації про діяльність Комісії тощо);

доповнити частину першу статті 8 Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» положеннями щодо особливостей поховання Засновника, а також «чоловіка (дружини) померлого Засновника, які пережили його»;

зміни до статті 5 Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» щодо збільшення розміру пенсії з 4200 гривень до п'яти розмірів прожиткового мінімуму, визначеного для осіб, які втратили працездатність, - особам, зазначеним у пункті 7 статті 1 цього Закону¹.

Крім того пропонуються зміни до частини четвертої статті 5 Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» (нова редакція) та до статті 9 цього Закону (викласти в новій редакції пункт 1 та доповнити пунктом 1¹), що за змістом є повністю ідентичними тим змінам, які запропоновані до цих же статей проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання», внесеним Кабінетом Міністрів України (реєстр. № 16041).

В обґрунтування необхідності прийняття змін, запропонованих законопроектом (реєстр. № 16041-2), суб'єкти права законодавчої ініціативи у пояснювальній записці до нього наводять інформацію про те, що «всупереч» Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» було надано статус Засновника народним депутатам України, які свого часу підтримали акти законодавства, зокрема, такі як Закон України «Про ратифікацію Угоди між Україною та Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України» (також відомий як «Харківські угоди»); Закон України «Про засади державної мовної політики» (також відомий як «Закон Ківалова-Колесніченка»); Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів»

¹ До переліку цих осіб, яким запропоновано змінити розмір пенсії за особливі заслуги перед Україною відносяться особи, яких відповідно до Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» визнано борцями за незалежність України у XX столітті та відповідно до Закону України «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» реабілітовано, із числа тих, яких за політичними або релігійними мотивами було піддано репресіям у формі (формах) позбавлення волі (ув'язнення) чи примусового безпідставного поміщення здорової людини до психіатричного закладу за рішенням позасудового або іншого репресивного органу

та процесуальних законів щодо додаткових заходів захисту безпеки громадян» (також відомий як «Диктаторські закони Януковича 16 січня») тощо.

Згідно з частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-ІХ Комітет зазначив, що проект Закону України (реєстр. № 16041-2) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом суб'єкта права законодавчої ініціативи, з пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та електронним файлом.

Оскільки відповідно до підпункту 3) пункту 1 розділу І законопроекту (реєстр. № 16041-2) пропонується нова редакція частини четвертої статті 5 Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата», що за змістом є такою ж, що запропонована законопроектом (реєстр. № 16041), то по суті цих змін Комітет звернув увагу на аналогічні зауваження та рекомендації, про які зазначив у висновку на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання» (реєстр. № 16041 від 04.09.2026).

Так, чинна редакція частини четвертої статті 5 Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» передбачає, що «Засновнику за його вибором замість пенсії виплачується довічне грошове утримання в розмірі 80 відсотків місячної заробітної плати народного депутата України поточного скликання – члена комітету». Також наводиться перелік підстав, за яких припиняється виплата Засновнику довічного грошового утримання – настання обставин, передбачених частиною п'ятою статті 2 вказаного Закону², та смерті Засновника.

На відміну від чинної редакції частини четвертої статті 5 запропонована нова її редакція змінює перелік виплат, замість яких Засновнику призначається щомісячне довічне грошове утримання. Відтак, щомісячне довічне грошове утримання Засновника призначатиметься не лише замість пенсії, а й замість щомісячного грошового утримання судді у відставці. Такий підхід сприяє правовій визначеності порядку призначення Засновнику щомісячного довічного грошового утримання у випадку, якщо попередньо йому була призначена не пенсія, а щомісячне грошове утримання судді у відставці.

Серед новел, що запропоновані новою редакцією частини четвертої статті 5 Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного

² Частина п'ята статті 2 передбачає підстави для позбавлення особи статусу Засновника, серед яких його засудження за кримінальне правопорушення проти основ національної безпеки України, проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, а також передбачене статтями 258-258⁵, 260, 261 Кримінального кодексу України; вчинення дій, спрямованих на ліквідацію незалежності України, порушення державного суверенітету, територіальної цілісності України, створення загрози національній безпеці України, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі

депутата», – уточнення складових заробітної плати народного депутата України поточного скликання – члена комітету, що будуть враховуватися для обчислення розміру щомісячного довічного грошового утримання Засновника.

Так, запропоновано: «До складових місячної заробітної плати народного депутата України поточного скликання – члена комітету для обчислення розміру щомісячного довічного грошового утримання Засновнику враховуються щомісячний посадовий оклад і надбавки, визначені частиною першою статті 33 Закону України «Про статус народного депутата України».

У цьому контексті варто звернути увагу на те, що відповідно до частини першої статті 33 Закону України «Про статус народного депутата України» народному депутату України встановлюється Верховною Радою України щомісячний посадовий оклад. Надбавки до встановленого Верховною Радою України посадового окладу народному депутату України здійснюються у розмірі, встановленому для членів Кабінету Міністрів України.

Тобто у зазначених положеннях статті 33 Закону України «Про статус народного депутата України» не наводяться види та перелік надбавок, що можуть бути встановлені народному депутату України.

Водночас, відповідно до пункту 1 та додатку до Постанови Верховної Ради України Верховної Ради України «Про фінансове забезпечення діяльності народних депутатів України» розмір посадового окладу народного депутата України – члена комітету Верховної Ради України складає 10 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

На виконання вимог частини першої статті 33 Закону України «Про статус народного депутата України» відповідно до пункту 2 цієї Постанови передбачено, що у межах видатків на оплату праці, затверджених законом про Державний бюджет України на відповідний рік, за рішеннями комітетів, до предмета відання яких належать питання регламенту і бюджету, народному депутату України здійснюються Апаратом Верховної Ради України надбавки до посадового окладу в розмірі, встановленому для членів Кабінету Міністрів України.

Таким чином, враховуючи положення пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України «Про умови оплати праці посадових осіб, керівників та керівних працівників окремих державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу» від 20 квітня 2016 року № 304 (із змінами, внесеними згідно з постановою КМУ від 06 квітня 2022 року № 406) надбавка за інтенсивність праці може встановлюватися народному депутату України до 100 відсотків його посадового окладу.

Серед надбавок, що можуть встановлюватися народним депутатам України, окрім надбавки за інтенсивність праці, – надбавки за почесні звання України «народний» та «заслужений» (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30 серпня 2002 року № 1298).

При визначенні розміру заробітної плати народного депутата України, відповідно до якої встановлюються інші гарантії його депутатської діяльності,

до прикладу, – компенсація витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, враховуються ті складові, що передбачені для кожного народного депутата України, незалежно від того, чи має він почесне звання, – посадовий оклад народного депутата України, члена комітету Верховної Ради України та надбавка за інтенсивність – 100 відсотків посадового окладу.

Уточнення складових заробітної плати народного депутата України поточного скликання – члена комітету, які мають враховуватися для обчислення розміру щомісячного довічного грошового утримання Засновника посадовим окладом та надбавками (вид яких суб'єкт права законодавчої ініціативи не конкретизує), не сприятимуть правовій визначеності, оскільки серед надбавок, що передбачені законодавством, – не лише надбавка за інтенсивність праці, тоді як лише окремі народні депутати України, які є членами комітету, можуть мати почесне звання України «народний» чи «заслужений».

Крім того, Законом України «Про статус народного депутата України» визначено, що надбавки народному депутату України встановлюються як для члена Кабінету Міністрів України, а на рівні підзаконних нормативно-правових актів їх розмір не є сталим, а обмежено певним рівнем, наприклад – до 100 відсотків (як у випадку надбавки за інтенсивність праці). Залежно від достатності обсягів видатків, передбачених за забезпечення діяльності Верховної Ради України, зокрема, на оплату праці, граничний обсяг відсотку надбавки визначається у розпорядженні Голови Верховної Ради України.

Тому передбачене чинною редакцією Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» посилення на розмір заробітної плати народного депутата України поточного скликання – члена комітету (що наразі складається з посадового окладу та надбавки за інтенсивність праці) у частині визначення розміру щомісячного довічного грошового утримання Засновника є цілком достатнім.

Комітет зазначив, що доречним є положення запропонованих змін, відповідно до яких передбачено проведення перерахунку раніше призначеного щомісячного довічного грошового утримання у разі збільшення щомісячного посадового окладу народного депутата України поточного скликання – члена комітету. З урахуванням того, що такий посадовий оклад змінюється залежно від зміни прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб станом на 1 січня, з початком кожного бюджетного року буде змінюватися розмір щомісячного довічного грошового утримання Засновника.

Відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, розглядає законопроект, проект іншого акта та готує експертний висновок на відповідність його оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Враховуючи вищевикладене, керуючись частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвалив експертний висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання Засновникам

сучасної держави Україна - народним депутатам та уточнення окремих норм», внесений народними депутатами України Лозинським Р.М., В'ятровичем В.М. та Бондар Г.В. (реєстр. № 16041-2 від 21.09.2026), і прийняв рішення направити його Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду цього законопроекту.

Голова Комітету

С.В.КАЛЬЧЕНКО

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Кальченко Сергій Віталійович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000002A0931008324DC00
Дійсний до: 02.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-28/15-2026/239115 від 09.10.2026

2362302